

Venec lepih dogodkov iz življenja našega cesarja.

3. Dobrodelna radodarnost našega cesarja.

Leta 1872. je bival naš cesar v Inomostu na Tirolskem. Nekega jutra gre, preprosto oblečen, na izprehod. Ko pride mimo stare koče tik gozda, začuje iz nje žalosten jok. Cesar stopi bliže. V hlevu ihtita že priletna gospodar in gospodinja. „Kaj bo, kaj bo z nama? Zdaj sva uničena, zdaj sva pri kraju!“ tožita drug pred drugim, „dolga imava že tako dosti, zdaj pa še ta nesreča, oh ta strašna nesreča!“

Cesar ju izkuša utolažiti in vpraša, koliko da imata škode. No, 100 goldinarjev je bila že vredna,“ potoži starec. — „Če je temu tako,“ pravi cesar, „dam vama denarja, da si kupita drugo kravo,“ Pri teh besedah kar ostrmita in ne vesta, ali bi verjela ali ne. Cesar se jima nasmehne, ko opazuje to zadrego, in ukaže starčku, naj se le oglasi doli v gradu Trautmannsdorf, pa mu bo izplačal graščak 100 goldinarjev. To pa kočarju ni bilo popolnoma po volji; popraska se za ušesi in meni, da bi bilo boljše, ko bi mogel takoj dobiti denar. Cesar pa ni imel toliko pri sebi; a nezaupni kmetič tudi zdaj ni bil v zadregi za dober svet. Ponudi se, da pojde kar sam z neznanim gospodom dol v grad po denar. Cesarju je bila vseh ta kmetičeva zvijača in je pripravljen, tudi na ta način pomagati.

Ko pa pred gradom kočar vidi, kako vsa gospoda spoštljivo pozdravlja njegovega spremljevalca, se mu jame dozdevati, da ne hodi z navadnim gospodom. V tej zadregi se odkrije, vrti klobuk v rokah in ni v stanu ziniti niti besede. Cesar pa veli svojemu uradniku, naj mu izplača 100 goldinarjev. Kdo bi mogel popisati radost in srečo ubogega kmetiča in njegove ženke ob tem plemenitem darilu!

* * *

Na Češkem je bila l. 1871. velikanska povodenj. Prav za časa te povodnji je pa zadel našega cesarja hud udarec; ležala je namreč na smrtni postelji njegova ljubljena mati, nadvojvodinja Zofija. Ko je dobil cesar poročilo o povodnji na Češkem, je prihajal ravno iz sobe svoje umirajoče matere, kamor je bil spremil z gorečo svečo v roki Najsvetejše. Pa celo v teh bridkih urah, ko so najhujše bolečine stiskale sinovo srce, ni pozabil svojih ponesrečenih podložnikov. Takoj je daroval 30.000 goldinarjev in kmalu potlej je poslal še 10.000 goldinarjev po svojem generalnem adjutantu na Češko.

* * *

Upokojeni poštni sprevodnik Jožef Jadrič je (1870) potoval iz Spljeta v Dalmaciji na Dunaj, da bi izprosil pri cesarju povišanja pokojnine. Bil je pa popolnoma slep. Na kolodvoru na Dunaju bi ga bil moral pričakovati neki sorodnik. Pa ni ga bilo nikjer. Ubogi slepec sede na klop poleg kolodvorske poti; vse ga pomiluje. Slednjič se ga usmili neki železniški delavec, ki je razumel laško, in mu pomore, da pride do cesarja.

Ko stopi Jadrič v dvorano, vpraša cesar po stari navadi, s čim more postreči. Ko zapazi, da je prosilec slep, ga prime za roko in ga odvede na naslonjač. Zdaj pripoveduje Jadrič, ki je imel na prsih dva vojaška zaslužna križca, kako je bil po dosluženih vojaških letih poštni sprevodnik. Leta 1869. je vzbuknil v Katari upor in uprav ta čas je moral dostaviti v Spljet 12.000 goldinarjev. Jadrič je ubežal z denarjem in se je toliko časa skrival za grmom v nekem potoku, da so ustaši odšli mimo. Vsledtega je nevarno zbolel in naposled oslepel na obeh očeh. Cesar je vidno ganjen in z največjim zanimanjem poslušal vso dogodbo in je podaril slepemu možu na leto 400 goldinarjev pokojnine ter takoj še 50 goldinarjev potnine. Osrečeni hoče v zahvalo poklekniti pred cesarja, a svetli vladar ga prestreže z rokami in ga prijazno spremi do vrat.

* * *

Iz onega leta (1856), ko sta potovala cesar in cesarica po Laškem, se nam poroča ta-le dogodek, ki nam kaže v prelepi luči usmiljeno in blagohotno srce cesarjevo. Vsled burnih dogodkov l. 1848. in 1849. je izgubil neki mornarski major svojo pokojnino 800 goldinarjev ter je živel zdaj v največji revščini. Opetovano je prosil siromak pomiloščenja, a njegova prošnja ni bila uslišana. Omenjenega leta pa, ko je cesar obiskal arsenal v Benetkah, se mu je posrečilo cesarju samemu vročiti pismeno prošnjo. Ko cesar prebere prošnjo, mu veli, da naj pride drugi dan k zaslišanju.

„Veličanstvo,“ pravi bojazljivo major „saj me ne bodo pustili.“ — „Ne bojte se,“ odvrne cesar, „tu imate mojo rokavico, ki vam veljaj kot vstopnica v mojo sobo.“ Major je bil ves osupnjen in presenečen ob toliki ljubeznivosti in milosti cesarjevi. Drugi dan gre k cesarju. Ko stopi v predsobo, pokaže cesarjevo rokavico, in so ga takoj spustili k vladarju. Prijazno smehljaje mu pride Franc Jožef naproti, mu vrne prošnjo, opremljeno s cesarskim pismom, v katerem je bila majorju nakazana njegova prejšnja pokojnina 800 goldinarjev.

* * *

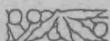
Iz iste dobe je tudi ta-le lepi dogodek. Ubožen družinski oče, ki je opravljal malo službo, je bil nenadno upokojen. Njegov predstojnik je poročal, da je že prestar in ne more več opravljati te službe. Bil je pa še krepak in upokojenje je bilo tem hujši udarec zanj, ker je imel sedem nepreskrbljenih otrok in bi jih z malo pokojnino ne mogel živiti.

Ker je bil vojak in je vedel, da ima naš cesar bivše vojake posebno rad, se je na prigovarjanje prijateljev osrčil ter nastopil dolgo pot na Dunaj.

Takoj drugi dan ga je cesar vzprejel. S strahom je stopil pred vladarja; a ko je zagledal njegov prijazni obraz, je dobil pogum ter začel gladko opisovati svoje žalostno stanje. Cesar ga mirno posluša in mu reče: „Potolažite se, vaša stvar ne stoji tako slabo; saj ste še zdravi in krepki; vso zadevo bom dal še preiskati. Le potolaženi potujte domov,

mogoče, da se med tem časom marsikaj že izpreobrne vam na korist.“

Prosilec se ganjen cesarju globoko prikloni ter gre proti vratom; a cesar ga pokliče nazaj in mu reče: „Ali imate kaj denarja za pot?“ — „Vaše veličanstvo,“ odgovori v zadregi, „moji prijatelji so mi posodili nekaj malega.“ — „To boste morali zopet vrniti,“ pravi smehljaje vladar ter mu izroči nakaznico za 30 goldinarjev. Globoko ganjen in z lahkim srcem nastopi prosilec pot proti domu, da bi čimpreje naznanil svoji rodbini tolažilno zagotovilo cesarjevo. Toda brzjav je hitrejši nego on. Ko dospe mož čez nekaj dni zopet na svoj dom, glej čudo, mu že žena prihiti naproti ter mu pokaže uradno pismo, da je zopet dobil službo. S solzami veselja v očeh se ozre proti cesarjevi podobi na steni ter zakliče: „Za to se imam zahvaliti njemu in njegovi velikodušnosti! Bog ga blagoslovi, Bog ga ohrani!“

Smreka in grm.

Ob gozdnem robu je rasel na zelenem pašniku košat lešnikov grm. Tik njega je začela poganjati smrečica, katero je bila jeseni zasejala veverica, ko je na grmovi veji obirala smrekov češarek. Dobrovoljno je lešnikov grm gledal na svojega malega soseda, varoval ga je mrzlega vetra in osenčaval ga ob hudi vročini ter ga branil žgočih solčnih žarkov. Malček se je štel celo srečnega v varnem zavetju in rad je poslušal, kaj mu je lepega pripovedoval grm, kadar je potegnil veter in šumotal z njegovimi listi. In kako rad je poslušal! Saj je pa tudi grm znal pripovedovati tako lepe reči: o milem petju drobnih ptičic, o veselih pastirjih, o igrajočih otrocih, pasočih se živini in še o drugih prirodnih dogodkih iz najbližje okolice.

Ni se torej čuditi, če je smrečici življenje v tako ugodni soseščini izvanredno prijalo in ji pospeševalo rast. Vitko deblo se je začelo stegovati, in lešnikov